Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: 40/2023 vp

VR-Yhtymän kommentit valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kuljetuspalveluiden kasvihuonekaasupäästöjen laskemiselle

VR-Yhtymä Oyj (jäljempänä VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu siitä seuraavaa:

CountEmissions EU-asetuksella harmonisoidaan EU-sääntelyä koskien liikenteen aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen laskentaa ja raportointia. Aloite kuuluu komission laajempaan Rahtiliikenteen viherryttämispakettiin, jolla vähennetään liikennesektorin aiheuttamia päästöjä ja ilmansaasteita.

Kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategian mukaan liikennesektorin kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää 90 % vuoteen 2050 mennessä. Liikennesektori tuottaa noin neljänneksen EU-alueen kasvihuonekaasupäästöistä. Valtaosa päästöistä syntyy maantieliikenteestä. Rautatieliikenteen osuus kokonaispäästöistä on vain 0,4 %. Päästöttömästi tuotetulla sähköllä kulkeva rautatieliikenne on avainasemassa myös Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä.

Komission lainsäädäntöesitys kattaa eri liikennemuodot. Aloite koskee sekä matkustaja- että tavaraliikennettä. Asetusta sovelletaan opt-in-periaatteen mukaisesti. Päästölaskenta ei ole pakollista, mutta mikäli liikennepalvelun yhteydessä suoritetaan päästölaskentaa, tulee laskennassa ja raportoinnissa noudattaa CountEmissions EU-aloitteen mukaisia vaatimuksia.

Kattava, eri liikennemuodot sisältävä päästölaskuri lisäisi matkustajien ja tavaraliikenteen asiakkaiden tietoisuutta kuljetusvalintojensa ilmastovaikutuksista ja toimisi kannustimena kohti kestävämpiä valintoja. VR toteaa, että yksityisautoilun sisällyttäminen soveltamisalaan nostaisi asetuksen kattavuutta.

Junaliikenne on kestävän liikennejärjestelmän runko, johon muut liikennemuodot kytkeytyvät. Teollisuuden kuljetusten osalta avainroolissa VR:n ilmastotoimien osalta ovat yhteiset päästöstrategiat teollisuusasiakkaidemme kanssa. Osana yhteisiä päästöstrategioita raportoimme asiakkaillemme kuljetusten päästöjä. Mainittakoon esimerkkinä, että erään teollisuusasiakkaan kanssa tavoitteena on puolittaa yhteistyön piirissä olevien kuljetusten päästöt vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaa asiakkaalle yhteensä noin 14 000 tonnin hiilidioksidiekvivalentin vuotuista päästövähennystä, mikä puolestaan vastaa yli 25 000 rekkakuljetusta.

CountEmissions EU-aloitteen tavoitteena on luoda kuluttajille ja kuljetussektorin asiakkaille helppokäyttöinen ja selkeä laskuri eri matkustus- ja kuljetusmuotojen hiilijalanjäljen laskemiseen. Raportoinnin tulee perustua luotettavaan dataan ja

VR-Yhtymä Oyj

Postiosoite
PL 488, 00096 VR

Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki

P. 029 4343

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi

Y-tunnus 1003521-5

laskentametodologiaan, jotka edesauttavat vastuullisten valintojen tekemistä. Lisäksi tulee huomioida Suomen erityispiirteet.

Aloitteella on yhtymäpintoja vastuullisuusraportointia koskevaan EU-sääntelyyn, mitkä vaativat selkeyttämistä. Lisäksi aloitteen täytäntöönpanon yhteydessä tulee huomioida rautatiesektorilla jo olemassa olevat kasvihuonekaasupäästöjen raportointimallit sekä huolehtia raportoinnin helppokäyttöisyydestä ja käytettävyydestä asiakasrajapinnassa. CountEmissions EU:n mukaista kasvihuonekaasupäästöjen raportointia olisi mahdollista käyttää myös Digitaalisia multimodaalisia liikkumispalveluja (MDMS) koskevan sääntelyn yhteydessä.

VR pitää tärkeänä asetuksessa mainittua mahdollisuutta käyttää toissijaista tietoa sekä kolmansien osapuolten ylläpitämiä tietokantoja ja laskentatyökaluja, mikäli niille on tehty laatutarkastus tai vaatimustenmukaisuudenarviointi. Toissijaisilla tiedoilla tarkoitetaan mallinnettuja tietoja ja oletusarvoja, jotka on johdettu esimerkiksi laskentatyökalua käyttäen. Kyseinen menettely lieventää asetuksesta yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa, koska iäkkäämmän käytössä olevan rautatiekaluston osalta kalustokohtaisten kulutustietojen seuranta ei ole mahdollista.

Asetuksen täytäntöönpanon yhteydessä tulee huolehtia riittävän pitkästä siirtymäajasta. Siirtymäaika on erityisesti tarpeen liikenteenharjoittajille, joiden tulee huomioida kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa ja raportoinnissa komission tulevat täytäntöönpanosäädökset, joilla tarkennetaan laskentamenetelmää ja vaatimustenmukaisuutta.

Rautateiden eurooppalainen yhteistyöjärjestö CER on esittänyt CountEmissions EU-aloitetta täydennettäväksi hiilijalanjälkeä koskevalla merkinnällä (carbon labelling). Hiilijalanjälkimerkintä edesauttaisi liikennesektorin asiakkaita tarkkailemaan ja vähentämään päästöjään sekä edistämään energiatehokkaita valintoja. Hiilijalanjälkimerkinnän tulisi perustua CountEmissions EU-metodologiaan ja sen tulisi kattaa kaikki liikennemuodot ja liiketoimintasegmentit.

VR-Yhtymä Oyj

Jonna Juslin
johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kansainväliset asiat

VR-Yhtymä Oyj

Postiosoite
PL 488, 00096 VR

Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki

P. 029 4343

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi

Y-tunnus 1003521-5